

KENNISCENTRUM
EUROPA
DECENTRAAL

KED legt uit:

Geschiktheidseisen,
selectiecriteria en gunningscriteria

Samenvatting

In deze **KED legt uit** worden de verschillende begrippen die tijdens een aanbestedingsprocedure aan bod komen uitgelegd. Aan de hand van de vele vragen die een inkoper of medewerker van een aanbestedende dienst zichzelf kan stellen wordt er stilgestaan bij diverse thema's zoals geschiktheidseisen, toetsingsvolgorde en het verschil tussen selectie en -gunningscriteria.

Kernwoorden: geschiktheidseisen, selectiecriteria, gunningscriteria, Uniform Europees Aanbestedingsdocument.

Criteria voor selectie

1: Welke volgorde wordt er aangehouden bij de toetsing aan selectie- en gunningscriteria?

De criteria voor selectie hebben betrekking op de inschrijver en bestaan uit:

- Uitsluitingsgronden
- Geschiktheidseisen
- Selectiecriteria
- Gunningcriteria

Allereerst worden de uitsluitingsgronden getoetst, waarna de aanbestedende dienst onderzoekt of een inschrijver voldoet aan de geschiktheidseisen. Vervolgens wordt er aan de hand van de selectiecriteria bekeken of de inschrijvers kunnen worden toegelaten tot deelneming aan de procedure. Op basis van de gunningscriteria wordt tenslotte bepaald welke onderneming de beste offerte heeft ingediend en dus voor gunning in aanmerking komt. In de vorige KED legt uit zijn de uitsluitingsgronden besproken. In deze KED legt uit gaan we dieper in op de geschiktheidseisen, selectiecriteria en gunningscriteria.

Geschiktheidseisen

2: Wat zijn geschiktheidseisen?

Met het stellen van geschiktheidseisen kan een aanbestedende dienst bepalen of een inschrijver over de juiste capaciteiten beschikt om de overheidsopdracht uit te voeren. Inschrijvers moeten aan de

geschiktheidseisen voldoen voordat ze kunnen deelnemen aan de aanbestedingsprocedure. Geschiktheidseisen worden daarom ook wel minimumeisen genoemd. Volgens artikel 58 lid 1 [Richtlijn 2014/24](#) en artikel 2.90 lid 2 [Aanbestedingswet 2012](#) bepalen geschiktheidseisen bij een Europese aanbesteding het volgende:

- De beroepsbevoegdheid van de inschrijver (artikel 58 lid 1 sub a Richtlijn 2014/24 en artikel 2.90 lid 2 sub c Aanbestedingswet 2012)
- De economische- en financiële draagkracht van de inschrijver (artikel 58 lid 1 sub b Richtlijn 2014/24 en artikel 2.90 lid 2 sub a Aanbestedingswet 2012);
- De technische- en beroepsbekwaamheid van de inschrijver (artikel 58 lid 1 sub c Richtlijn 2014/24 en artikel 2.90 lid 2 sub b Aanbestedingswet 2012);

In artikel 58 leden 2, 3 en 4 Richtlijn 2014/24 en artikel 2.90 e.v. Aanbestedingswet 2012 wordt verder uitgewerkt waar geschiktheidseisen aan moeten voldoen. Er is geen ruimte voor andere geschiktheidseisen dan die in Richtlijn 2014/24 worden genoemd. Het betreft dus een limitatieve opsomming.

3: Waar moeten aanbestedende diensten rekening mee houden bij het opstellen van geschiktheidseisen?

Aanbestedende diensten dienen bij het opstellen van geschiktheidseisen rekening te houden met de [Gids Proportionaliteit](#). Deze gids geeft praktische handvatten voor het opstellen van objectieve en transparante eisen die in verhouding staan tot de aard

en omvang van een opdracht. Voorschrift 3.5B bepaalt bijvoorbeeld dat er alleen geschiktheidseisen mogen worden opgesteld die verband houden met de daadwerkelijke risico's van de opdracht en de gewenste competenties. Ook dient in de aankondiging van de aanbesteding het gevraagde niveau van de geschiktheidseisen te worden bepaald.

4: Welke bewijzen mag de aanbestedende dienst opvragen om de geschiktheid van een inschrijver te toetsen?

Artikel 58 lid 2 Richtlijn 2014/24 bepaalt dat aanbestedende diensten met betrekking tot de beroepsbevoegdheid van de inschrijver, kunnen eisen dat de ondernemer ingeschreven staat in het

handelsregister. Zij kunnen daarnaast verlangen dat een ondernemer lid is van een bepaalde organisatie of over een bepaalde vergunning beschikt. De aanbestedende dienst kan eisen dat de ondernemer hiervoor bewijstukken overlegt.

Wat betreft de geschiktheidseis 'economische en financiële draagkracht', wordt in lid 3 van artikel 58 Richtlijn 2014/24 bepaald dat de aanbestedende dienst mag eisen dat de ondernemer een bepaalde minimumjaaronzet heeft (met inbegrip van een minimumomzet op het gebied van de opdracht). De minimumomzet bedraagt in dat geval maximaal twee keer de geraamde waarde van de opdracht. Artikel 2.90 lid 5 Aanbestedingswet 2012 bepaalt echter dat de minimumomzet maximaal driemaal de waarde van de opdracht mag zijn. Een dergelijke eis moet met zwaarwegende argumenten worden gemotiveerd. Raadpleeg hiervoor de Gids Proportionaliteit. De aanbestedende dienst mag daarnaast eisen dat de ondernemer informatie verstrekt over de jaarrekening. Dergelijke eisen dienen in de aanbestedingsstukken te worden opgenomen.

Lid 4 van artikel 58 Richtlijn 2014/24 (geïmplementeerd in artikel 2.90 lid 4 Aanbestedingswet 2012) bepaalt ten slotte dat de aanbestedende dienst, met betrekking tot technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid, mag eisen dat ondernemers over de noodzakelijke middelen en ervaring beschikken om de opdracht naar behoren uit te voeren. De aanbestedende dienst mag de ondernemer daarbij ook vragen om referenties van eerdere opdrachten.

5: Kan een onderneming zich beroepen op de bekwaamheid of draagkracht van een andere onderneming?

Een ondernemer kan zich, op grond van artikel 63 lid 1 Richtlijn 2014/24, beroepen op de financiële en economische draagkracht dan wel technische of beroepsbekwaamheid van derden bij de uitvoering van een overheidsopdracht. De onderneming kan in dat geval een beroep doen op de draagkracht van de moedermaatschappij of de holding. Inschrijvers moeten aantonen daadwerkelijk te beschikken over de noodzakelijke middelen van dochter- en onderaannemers. Denk hierbij aan het overleggen van de geconsolideerde jaarrekening. De moedermaatschappij of de holding is dan ook financieel verantwoordelijk voor het deel dat de inschrijver heeft opgegeven.

Bij het inschakelen van een onderaannemer is de situatie anders. Wanneer de inschrijver een bepaald deel niet zelf kan uitvoeren kan deze een ander bedrijf, een onderaannemer, inschakelen voor het uitvoeren van dat deel. De inschrijver blijft hierbij echter geheel verantwoordelijk voor het werk dat de onderaannemer uitvoert. De inschrijver moet daarnaast zelf ook aan de eisen voldoen.

Voorbeeld

Mogen de geschiktheidseisen van een aanbesteding die reeds op [TenderNed](#) is geplaatst nog worden gewijzigd? In ons geval gaat het specifiek om de toevoeging dat de eis voor bepaalde certificaten van toepassing is op zowel de opdrachtnemer als de onderaannemer. Dit, om te voorkomen dat er middels de onderaannemer wordt voldaan aan de geschiktheidseis terwijl vervolgens de opdracht wordt alsnog uitgevoerd door bedrijven/werknemers die niet aan de eis voldoen.

Antwoord

Het programma van eisen kan voorafgaand aan de aanbesteding worden gewijzigd, aangevuld of verduidelijkt via de Nota van inlichtingen. Na de aanbesteding mag het programma van eisen in beginsel niet meer worden gewijzigd. Een aanbestedende dienst kan slechts in bepaalde uitzonderingsgevallen de voorwaarden van een opdracht (geschiktheidseisen, selectiecriteria, facultatieve uitsluitingsgronden en gunningscriteria) tijdens de aanbestedingsprocedure wijzigen. Dit volgt uit het gelijkheidsbeginsel en het daarvan afgeleide transparantiebeginsel.

Voor wijzigingen gedurende de looptijd van een overheidsopdracht –in de contract fase– geldt het leerstuk van de wezenlijke wijziging.

Selectiecriteria

6: Wat zijn selectiecriteria?

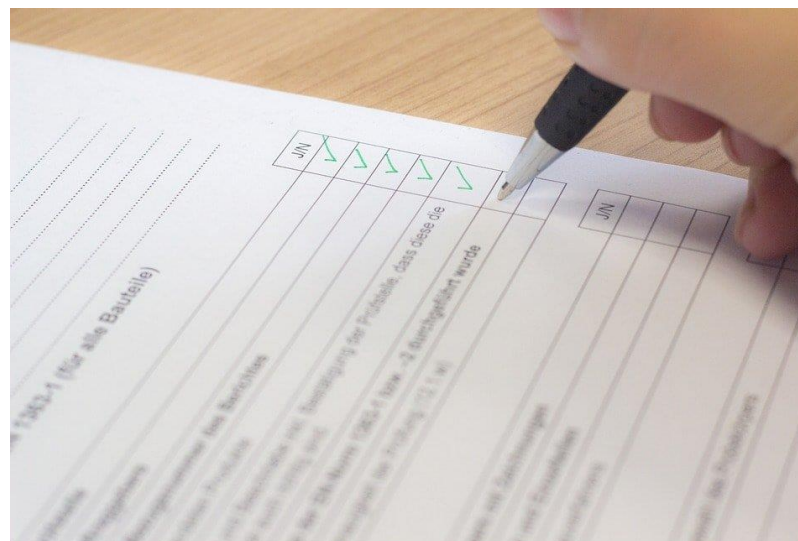
De selectiecriteria gaan over de persoonlijke situatie van de deelnemer. Bij de beoordeling van de selectiecriteria wordt dus vooral de *inschrijver* beoordeeld. Selectiecriteria maken het voor aanbestedende diensten mogelijk om te bepalen hoeveel en welke ondernemingen zich voor een aanbesteding kunnen inschrijven. Het is in essentie een wijze van rangschikken op de mate van geschiktheid. Gegadigden moeten vooraf weten op welke wijze en op grond van welke criteria zij worden beoordeeld. Alleen de gegadigden die voldoen aan de geschiktheidseisen en waarop geen uitsluitingsgrond van toepassing is, komen vervolgens in aanmerking voor een uitnodiging tot inschrijving. Voor selectiecriteria gelden tenslotte dezelfde uitgangspunten als voor geschiktheidseisen, namelijk objectiviteit, eenduidigheid, transparantie en proportionaliteit.

7: Bij welke procedures kan de aanbestedende dienst selectiecriteria toepassen?

Selectiecriteria kunnen volgens artikel 65 Richtlijn 2014/24 en artikel 2.99 Aanbestedingswet 2012 bij de volgende procedures worden toegepast:

- [Niet-openbare procedure](#);
- [Mededingingsprocedure met onderhandeling](#);
- [Concurrentiegericht dialoog](#);
- [Innovatiepartnerschap](#).

Bij een openbare procedure wordt de selectie die normaal gesproken vooraf gaat aan de aanbesteding overgeslagen. De toetsing aan de uitsluitingsgronden en de geschiktheidseisen vindt dan plaats als onderdeel van de totale beoordeling van de aanbiedingen. Selectiecriteria kunnen in een openbare procedure dan ook niet worden gesteld.

8: Hoeveel ondernemingen kan de aanbestedende dienst selecteren?

Artikel 65 lid 2 Richtlijn 2014/24 en artikel 2.99 lid 6 Aanbestedingswet 2012 bepalen dat de aanbestedende dienst bij de niet-openbare procedure minimaal vijf ondernemingen moet uitnodigen. Bij de andere drie procedures moet de aanbestedende dienst minimaal drie ondernemingen uitnodigen. Indien het de aanbestedende dienst

niet lukt om het minimum aantal ondernemingen uit te nodigen geldt het volgende: het aantal uitgenodigde inschrijvers moet in elk geval volstaan om daadwerkelijke mededinging te waarborgen. Dit betekent dat wanneer het aantal geschikte inschrijvers minder is dan het minimum van vijf of drie ondernemingen, de aanbestedende dienst de procedure mag voortzetten.

9: Kan de aanbestedende dienst de procedure staken als niet voldaan is aan het minimum aantal geschikte ondernemingen?

De procedure staken ligt vooral voor hand wanneer slechts één onderneming aan de geschiktheidseisen voldoet. Er zijn dan immers geen ondernemingen meer over om uit te selecteren. Het is niet de bedoeling dat de aanbestedende dienst ondernemingen uitnodigt die niet om deelneming hebben verzocht of die niet aan de geschiktheidseisen voldoen, om aan het vereiste minimumaantal te komen (artikel 65 lid 2 Richtlijn 2014/24 en artikel 2.99 lid 6 Aanbestedingswet 2012).

10: Wat als er meer geschikte gegadigden zijn dan het maximaal aantal?

Het kan voorkomen dat het aantal overgebleven inschrijvers, dat aan de geschiktheidseisen voldoet hoger is dan het maximum van uit te nodigen ondernemingen. In dat geval dient de aanbestedende dienst op grond van een objectieve methode van selectie het aantal terug te brengen tot het gestelde maximum. De aanbestedende dienst moet op grond van het transparantiebeginsel in de

aankondiging vermelden hoeveel inschrijvers zij zal uitnodigen om een offerte in te dienen en op basis waarvan zij de selectie zal maken.

11: Waar moet de aanbestedende dienst op letten bij het kiezen van een methode van selectie?

Bij de keuze en invulling van de selectieprocedure is het van belang dat het gaat om een objectieve methode van selectie. Een vaker toegepaste objectieve selectiemethode is bijvoorbeeld een puntenwaarderingssysteem. Aan de hand van de gestelde geschiktheidseisen kunnen dan bepaalde punten worden gescoord op de omschreven onderdelen. Alleen de deelnemers met een minimumscore of de deelnemers die de hoogste score behalen worden dan vervolgens uitgenodigd om in te schrijven.

Voorbeeld

Onze gemeente wil een aanbesteding voor de aanschaf van computers in de markt zetten. Mag een specifieke merknaam als selectie criterium gebruikt worden?

Antwoord

Nee, het vermelden van een merknaam als selectie criterium voor een aanbesteding is niet toegestaan. Alleen als het gewenste product op geen enkele manier objectief te beschrijven is, mag een naam genoemd worden. Dit moet altijd met de toevoeging 'of daarmee overeenstemmend'. Het idee hierachter is dat de omschrijving van de gewenste dienst of levering mogelijke alternatieven, zoals leveranciers of producten, niet mag uitsluiten. Het kan natuurlijk zo zijn dat er geen alternatief product voorhanden is, maar de vraag of dat werkelijk het geval is zal in principe door de markt moeten worden beantwoord.

Gunningscriteria

12: Wat zijn gunningscriteria?

Artikel 65 lid 2 Richtlijn 2014/24 en artikel 2.99 lid 6 Aanbestedingswet 2012 bepalen dat de aanbestedende dienst bij de niet-openbare procedure minimaal vijf ondernemingen moet uitnodigen. Bij de andere drie procedures moet de aanbestedende dienst minimaal drie ondernemingen uitnodigen. Indien het de aanbestedende dienst niet lukt om het minimum aantal ondernemingen uit te nodigen geldt het volgende: het aantal uitgenodigde inschrijvers moet in elk geval volstaan om daadwerkelijke mededinging te waarborgen. Dit betekent dat wanneer het aantal geschikte inschrijvers minder is dan het minimum van vijf of drie ondernemingen, de aanbestedende dienst de procedure mag voortzetten.

13: Wat is het verschil tussen gunningscriteria en selectiecriteria?

Selectiecriteria hebben betrekking op de inschrijver en zijn bedoeld om de inschrijvers die doorgaan naar de gunningsfase te beperken. Gunningscriteria hebben daarentegen betrekking op het voorwerp van de opdracht en dus op de inschrijving. Het doel van gunningscriteria is te bepalen welke offerte de beste is wat betreft prijs en kwaliteit.

14: Uit welke gunningscriteria kan de aanbestedende dienst kiezen?

Aanbestedende diensten baseren de gunning van overheidsopdrachten op de economisch meest voordelige inschrijving (artikel 67 lid 1 Richtlijn 2014/24 en artikel 2.114 lid 1 Aanbestedingswet 2012). De inschrijving moet dus economisch het meest voordelige aanbod zijn om te winnen. De aanbestedende dienst kan daarbij kiezen tussen drie gunningscriteria (artikel 2.114 lid 2 Aanbestedingswet 2012):

1. beste prijs-kwaliteitsverhouding (sub a);
2. laagste kosten op basis van kosteneffectiviteit (sub b);
3. laagste prijs (sub c).

15: Wat is het gunningscriterium beste prijs-kwaliteitsverhouding?

Bij het gunningscriterium 'beste prijs-kwaliteitsverhouding' betreft de aanbestedende dienst zowel kwalitatieve als financiële offertegegevens bij de rangschikking van inschrijvingen. De subgunningscriteria prijs en kwaliteit worden dan onderscheiden. Dit geldt ook voor de relatieve weging van deze sub-gunningscriteria.

Wat betreft de invulling van de sub-gunningscriteria kwaliteit kan de aanbestedende dienst een aantal kwaliteitsaspecten in acht nemen. In artikel 67 lid 2 Richtlijn 2014/24 wordt bepaald dat het bijvoorbeeld om de volgende criteria kan gaan:

- kwaliteit, waaronder technische verdienste;
- functionele of esthetische kenmerken;
- geschiktheid van het ontwerp voor alle gebruikers;
- de kwaliteit van het personeel.

Het woord *bijvoorbeeld* maakt duidelijk dat het om een niet limitatieve lijst gaat. Aanbestedende diensten hebben dus ruime bevoegdheid wat betreft de invulling van de sub-gunningscriteria.

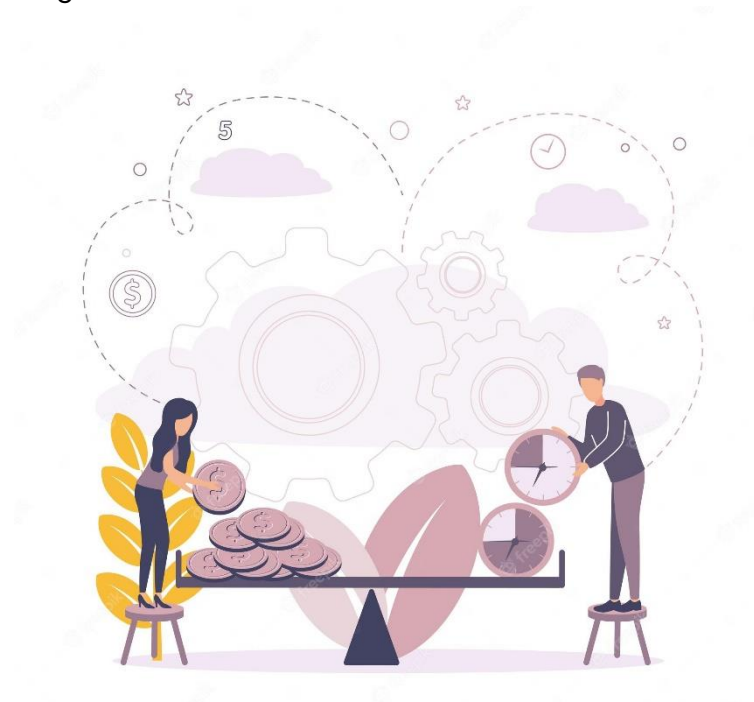
16: Wat is het gunningscriterium de laagste prijs?

Het gunningscriterium van de laagste prijs houdt in dat de inschrijver die voldoet aan de minimumkwaliteitseisen en de laagste prijs heeft aangeboden, de opdracht wint. Het gaat hierbij om gevallen waarbij geen sprake is van voldoende onderscheidende criteria waarop inschrijvers zich kunnen differentiëren. De aanbestedende dienst dient in dit geval controleerbare, gedetailleerde en eenduidige minimumkwaliteitseisen op te stellen.

17: Betekent het gunningscriterium 'de laagste prijs' dat de aanbestedende dienst de laagste kwaliteit krijgt?

Doordat de aanbestedende dienst minimumkwaliteitseisen stelt, krijgt het voor de laagste prijs dat minimum kwaliteitsniveau. Het

gunningscriterium 'de laagste prijs' staat dus niet gelijk aan de laagste kwaliteit.

18: Wat is het gunningscriterium van laagste kosten op basis van kosteneffectiviteit?

Het gunningscriterium 'de laagste kosten op basis van kosteneffectiviteit' omvat alle kosten die verbonden zijn aan de volledige levensduur van een product, werk of dienst. Deze kosten worden op basis van de levenscycluskosten berekend. Het gaat hierbij om kosten die betrekking hebben op bijvoorbeeld de productie of het vervoer.

De methode voor het berekenen van de levenscycluskosten moet gebaseerd zijn op objectief controleerbare en niet-discriminerende criteria. Verder moet de methode toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen. Bovendien moeten de vereiste gegevens met een redelijke inspanning door ondernemers, inclusief ondernemers uit derde landen, kunnen worden verstrekt.

Voorbeeld

Is het toepassen van gunningscriteria bij klassieke aanbestedingen verplicht of een keuze?

Antwoord

Het opstellen van gunningscriteria is een belangrijk onderdeel van een klassieke aanbestedingsprocedure. Uit overweging 90 van de considerans bij Richtlijn 2014/24 blijkt dat de gunning van de opdracht dient te geschieden op basis van objectieve criteria die ervoor zorgen dat de beginselen van transparantie, non-discriminatie en gelijke behandeling in acht worden genomen. Zo kan er tot een objectieve vergelijking van de relatieve waarde van de inschrijvingen worden gekomen en (onder omstandigheden van effectieve mededinging) worden bepaald wat de rangorde van de inschrijvers is.

In een situatie waarin alle ondernemers aan bepaalde voorwaarden voldoen en zonder onderscheid het recht hebben om een bepaalde taak uit te voeren, is er volgens het Europees Hof van Justitie geen sprake van een overheidsopdracht en geldt er daarom geen aanbestedingsplicht. Wanneer er geen enkel gunningscriterium wordt gebruikt voor het vergelijken en rangschikken van de ontvankelijke inschrijvingen, blijft de keuze voor een inschrijving (en daarmee van een begunstigde) namelijk achterwege, terwijl het maken van een selectie intrinsiek verbonden is aan de Europese regelgeving voor overheidsopdrachten. Zo wordt de keuze voor bepaalde ondernemers expliciet vermeld als onderdeel van een aanbesteding in de bepaling van het onderwerp van Richtlijn 2014/24 (zie artikel 1 lid 2).

KENNISCENTRUM
EUROPA
DECENTRAAL

Contact met Europa Decentraal

info@europadecentraal.nl

www.europadecentraal.nl

De dienstverlening van Kenniscentrum Europa Decentraal beperkt zich tot het verlenen van eerstelijns advies. Wij kunnen geen bindende en gedetailleerde uitspraak doen. Wel kunnen we proberen u aan de hand van relevante informatie verder op weg te helpen. Als u toch behoefte heeft aan een volledig juridisch advies om meer zekerheid en duiding te verkrijgen voor uw specifieke situatie kunt u overwegen een juridisch adviesbureau in te schakelen.